

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudů JUDr. Michala Mazance a JUDr. Jana Passera, v právní věci žalobce: **Olomoucký kraj**, Olomouc, Jeremenkova 40a, zastoupený JUDr. Petrem Ritterem, advokátem se sídlem Olomouc, Riegrova 12, proti žalovanému: **Zeměměřický a katastrální inspektorát v Opavě**, Opava, Praskova 11, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 4. 2008, čj. ZKI-O-43/0420/2007/31, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 9. 2008, čj. 22 Ca 136/2008 - 21,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce JUDr. Petra Rittera, advokáta, na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti částku 2856 Kč a to do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobci byla dne 29. 11. 2005 doručena výzva Katastrálního úřadu pro Olomoucký kraj, Katastrální pracoviště Šumperk ze dne 28. 11. 2005, sp. zn. PU-19363/2005-809/1, k zaplacení nedoplatku správního poplatku ve výši 100 Kč [dle položky 119 sazebníku správních poplatků - přílohy k zákonu č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích (dále též „zákon o správních poplatcích“)]. Rozhodnutím žalovaného ze dne 13. 1. 2006, čj. O-80/475/2005/31, bylo zamítnuto odvolání žalobce a uvedená výzva k zaplacení byla potvrzena. Jak vyplývá z odůvodnění tohoto rozhodnutí, žalovaný dospěl k závěru, že v daném případě se na poskytnutí výpisu z katastru nemovitostí nevztahuje § 15 dost. 3 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (dále též „zákon o krajích“) o bezplatném využívání údajů katastru, a nejedná se ani o osvobození od správního poplatku podle jiných předpisů.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 3. 2006, čj. 22 Ca 74/2006 - 10, byla žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 1. 2006 odmítnuta. Rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2007, čj. 8 As 28/2006 - 30, byla kasační stížnost

zamítnuta, přičemž oba tyto soudy dospěly k závěru, že rozhodnutí o výzvě k zaplacení není správním aktem přezkoumatelným soudem.

Rozhodnutím Katastrálního úřadu pro Olomoucký kraj, Katastrálního pracoviště Šumperk ze dne 5. 5. 2006, sp. zn. PU-19363/2005-809/3, byla zamítnuta žádost žalobce o vrácení dotyčného správního poplatku. Rozhodnutím žalovaného ze dne 18. 7. 2006, čj. ZKI-O-43/237/2006/31, bylo uvedené rozhodnutí ze dne 5. 5. 2006 zrušeno, přičemž žalovaný vycházel ze závěru, že katastrální úřad neměl zákonný důvod k rozhodnutí o žádosti o vrácení poplatku.

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 11. 2007, čj. 22 Ca 330/2006 - 23, bylo rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 7. 2006 zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Rozhodnutím žalovaného ze dne 11. 4. 2008, čj. ZKI-O-43/0420/2007/31, bylo odvolání žalobce proti rozhodnutí ze dne 5. 5. 2006 zamítnuto. Žalovaný vycházel z obdobných právních závěrů jako v rozhodnutí ze dne 13. 1. 2006.

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 9. 2008, čj. 22 Ca 136/2008 - 21, bylo rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 4. 2008 zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Jak vyplývá z odůvodnění tohoto rozhodnutí, krajský soud zejména poukázal na to, že zákon o správních poplatcích v § 8 odst. 1 písm. c) se týká veškerých správních poplatků vybíraných na všech úsecích státní správy. Oproti tomu § 15 odst. 3 zákona o krajích upravuje jen otázky týkající se katastru nemovitostí. Proto je § 15 odst. 3 zákona o krajích ve vztahu k § 8 odst. 1 písm. b) zákona o soudních poplatcích ustanovením zvláštním, a je jej třeba v souladu se zásadou „*lex specialis derogat legi generali*“ aplikovat. Toto speciální ustanovení zakládá právo kraje na bezplatné využívání údajů katastru nemovitostí, a to bez jakýchkoli výjimek.

Včas podanou kasační stížností se žalovaný domáhal zrušení tohoto rozsudku. Uvedl, že i nadále setrvává na stanovisku, že rozhodnutí katastrálního úřadu bylo se zřetelem na § 7 odst. 1 zákona o správních poplatcích vydáno nad rámec jeho zákonných zmocnění. Poukaz na § 64 zákona o správě daní a poplatků na daný případ nedopadá, neboť v této věci byl správní poplatek vyměřen zákonně, takže žádný přeplatek nevznikl.

Stěžovatel má dále za to, že naopak (na rozdíl od stanoviska krajského soudu) je zákon o správních poplatcích zákonem speciálním, ve vztahu k § 15 odst. 3 zákona o krajích, protože sice řeší správní poplatky vybírané všemi správními orgány, ovšem v jednotlivých položkách sazebníku upravuje poplatky za úkony před jednotlivými správními orgány. Podle § 8 zákona o správních poplatcích mohou být subjekty či úkony osvobozeny od poplatku pouze v případech taxativně vymezených v tomto ustanovení, popřípadě v jednotlivých položkách sazebníku. Proto nelze rozsah tohoto osvobození rozšiřovat nad rámec zákona i na provedení úkonů souvisejících s výkonem samostatné působnosti kraje (hospodaření s majetkem). Pokud by chtěl zákonodárce osvobodit úkony požadované územními samosprávnými celky při výkonu jejich působnosti obecně, pak by nepochybně § 8 odst. 1 písm. c) zákona o správních poplatcích, týkající se osvobození při výkonu přenesené působnosti (státní správy) doplnil o osvobození při výkonu samostatné působnosti.

Stěžovatel rovněž poukazuje na § 22 odst. 5 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí (dále též „katastrální zákon“), dle kterého katastrální úřady poskytují územně samosprávným celkům (obcím a krajům) bezplatně údaje katastru k výkonu jejich působnosti (samostatné i přenesené) ve formách dle odstavců 3 a 4. Bezplatné poskytování údajů se tedy nevztahuje na údaje z katastru nemovitostí, které jsou uvedeny v § 22 odst. 1 a 2 katastrálního zákona. Dále s odkazem na § 15 odst. 1 vyhlášky č. 162/2001 Sb., o poskytování údajů z katastru nemovitostí České republiky a se zřetelem na § 15 odst. 3 zákona v krajích (který je zvláštním zákonem ve smyslu tohoto ustanovení vyhlášky) dovozuje, že se bezplatně poskytují údaje pouze ve formách vymezených v § 3 písm. d), e), f), g), h) a i) téže vyhlášky.

Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti k námitce o nedostatku pravomoci rozhodnout o žádosti o vrácení poplatku zejména poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2007, čj. 8 As 28/2006 - 30. Dále uvedl, že krajský soud správně dovodil, že kraje mají dle ustanovení § 15 odst. 3 zákona o krajích právo na bezplatné poskytování údajů z katastru nemovitostí ve všech formách uvedených v § 3 vyhlášky č. 162/2001 Sb. Navrhl, aby kasační stížnost byla jako nedůvodná zamítnuta.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek v rozsahu stížních důvodů, přičemž vycházel z následujících skutečností, úvah a závěrů.

K prvé zde uvedené námitce v kasační stížnosti je nutno (ve shodě s žalobcem) především poukázat na stanovisko vyjádřené v rozsudku zdejšího soudu ze dne 29. 11. 2007, čj. 8 As 28/2006 - 30, v němž bylo vysloveno, že *§ 7 zákona o správních poplatcích se vztahuje jak na případy, kdy správní poplatek je uhrazen, aniž by byla vydána výzva k zaplacení poplatku, tak i na případy, kdy poplatek byl uhrazen až po vydání této výzvy (jak tomu bylo i v dané věci). Samotná výzva není překážkou pro vydání rozhodnutí podle tohoto ustanovení a to ani rozhodnutí o vyhovění žádosti o vrácení. Při splnění zákonných podmínek se pak poplatník může domáhat žalobou u soudu přezkoumání rozhodnutí o zamítnutí žádosti o vrácení poplatku.*

Nelze souhlasit s krajským soudem i stěžovatelem o vztahu § 8 odst. 1 písm. c) zákona o správních poplatcích a § 15 odst. 3 zákona o krajích jakožto ustanovení obecného a zvláštního (přičemž názor stěžovatele a krajského soudu se liší v tom, které z těchto ustanovení je obecné a zvláštní).

K této problematice je možno, pokud se týká právní teorie, poukázat např. na publikaci Knapp. V., Teorie práva, 1. vydání, Praha, C. H. Beck 1995. V ní je na straně 116 uveden závěr (k derogaci, je však možno jej vytáhnout také na třídění právních norem): *„Pochybnější, zejména v praxi je zásada, podle níž právní norma speciální deroguje obecnou. Tuto zásadu je třeba vykládat tak, že by v případě, že by tutéž skutkovou podstatu v tomtéž právním řádu upravovala právní norma obecná a právní norma speciální, platila právní norma speciální.“* O vlastním třídění právních norem je pak pojednáváno na str. 156 a násl. této publikace. Pod bodem 384 je mj. uvedeno: *„Podle povahy své hypotézy se právní normy liší na obecné a speciální. Toto rozlišování vyplývá z vnitřní struktury jevů označených hypotézou právní normy a z potřeby na jeden nebo jenom na některé z jejich komponentů vázat jiný právní následek, než je tomu u normy obecné.“* Dále jsou uvedeny některé příklady a

v navazující části je konstatováno: „*Ve vzájemném vztahu obecné a speciální normy platí norma speciální (lex specialis derogat generali).*“

Zde nejde o případ, kdy by speciální ustanovení vylučovalo aplikaci obecného ustanovení, které by jinak – nebýt tohoto speciálního ustanovení – na daný případ dopadalo. Ustanovení § 8 odst. 1 písm. c) zákona o správních poplatcích se týká množiny případů, kdy územní samosprávné celky a jejich orgány požadují provedení úkonů souvisejících s výkonem státní správy, kterým jsou pověřeny (tedy v přenesené působnosti). Ustanovení § 15 odst. 3 zákona o krajích upravuje odlišnou množinu týkající se bezplatného využívání údajů v samostatné působnosti. Bezesporu zařazení § 15 odst. 3 do zákona o krajích je nesystémové a vhodnější by bylo začlenění tohoto ustanovení do zákona o správních poplatcích (i v tomto případě svou povahou jde o osvobození od správních poplatků), nebo alespoň do katastrálního zákona. To však nevylučuje, aby nad rámec osvobození uvedeného v zákoně o správních poplatcích další případy bezúplatného poskytování (osvobození) byly upraveny v samostatných zákonech. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani to, že dle § 8 odst. 1 písm. c) zákona o správních poplatcích podléhají osvobození veškeré požadavky na provedení úkonů souvisejících s přenesenou působností územních samosprávných celků, kdežto v případě § 15 odst. 5 zákona o krajích se jedná jen o využívání údajů katastru nemovitostí, aniž by však uvedené ustanovení omezovalo toto osvobození jen na některé formy. Stejně tak není ani rozhodné, že úprava v § 22 odst. 5 katastrálního zákona se zčásti překrývá s úpravou v § 8 odst. 1 písm. c) zákona o správních poplatcích a § 15 odst. 3 zákona o krajích. Pokud stěžovatel odkazuje na § 15 odst. 1 vyhlášky č. 162/2001 Sb., je nutno uvést, že toto ustanovení se na daný případ vůbec nevztahuje (nejde o úplatu za poskytnuté údaje stanovenou touto vyhláškou).

Ze všech těchto důvodů krajský soud rozhodl právem o zrušení žalobou napadeného správního rozhodnutí. Proto byla kasační stížnost jako nedůvodná zamítnuta (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Úspěšnému žalobci byla přiznána náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti a to za zastoupení advokátem – za jeden právní úkon právní služby ve výši 2100 Kč [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], paušální náhradu hotových výdajů dle § 13 odst. 3 téže vyhlášky ve výši 300 Kč a 19 % jakožto plátcí DPH, tedy celkem 2856 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. února 2009

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu